

La plus-valua

No som indiscrets de mena, i no tenim el costum, per tant, de parar l'orella amb el propòsit de captar les converses dels altres i sorprendre llurs secrets i llurs intimitats. Aquests dignes cavallers, però, seuen, al restaurant, en una taula al costat de la nostra, i com que no hi ha res més que ens distregui l'atenció, sentim, vulgues no vulgues, la conversa que sostenen animadament. S'expressen en un català notablement correcte, el propi de persones que han tingut un bon llenguatge familiar i que després no s'han deixat arrossegar pels corrents actuals de degradació i deturpació. I parlen, sobretot, de pisos, de cases, de lloguers, de compres, d'escriptures, d'arrendaments, d'hipoteques... I una cosa que tenen molt en compte, que no oblidem en cap moment, perquè s'hi refereixen una colla de vegades, és la "plus-valua". Sí, la "plus-valua", amb el segon component pronunciat com un mot pla, és a dir, amb l'accent tònic a la *u*, tal com indiquem clarament accentuant gràficament —encara que, de fet, no calgui— aquesta vocal. Déu nos en guard, però, de ficar-nos on no ens demanen, i de fer-los observar que caldria que diguessin —en bon català— la *plus-valua*, amb l'accent tònic a la primera *a* de *valua*!

Aquesta pronunciació errònia de *valua* i el seu compost *plus-valua*, que, a causa del concepte econòmic que designa és segurament més usual que el mot simple o primitiu, és molt habitual, i si la sorprenem fins i tot en boca de qui s'expressa amb el mínim de dignitat exigible, és que importa realment de denunciar-la. De fet, són molts els qui no fan sinó usar les formes del castellà, "valfa", i "plus-valfa", la segona de les quals, potser, van aprendre en els manuals de dret mercantil o d'economia política. En molts casos, segurament, no hi deu haver ja res a fer, però és certament de doldre que en aquells en què hom s'ha decidit a prescindir d'aquests castellanismes i a adoptar les formes catalanes, aquestes siguin encara tributàries, pel que fa a la prosòdia, de les del castellà. Hi deu haver qui troba estrany que a un mot pla del castellà, "valfa", correspongui, en català, un mot esdrúixol, valua. Només cal que recordi que *valua* és un mot de formació anàloga a *pèrdua* —i, per tant, també esdrúixol com *pèrdua*—, del qual hem obtingut *avaluar* i *avaluació*, així com, més modernament, el compost *plus-valua*, de significació ben coneguda, i, pel que fa a la forma, conseqüent amb la del mot primitiu: